

Риёзус солиҳийн шарҳи / Ҳаё ва унинг фазилати ҳамда у билан хулқланишга одатланмоққа тарғиб қилиш ҳақида / 694-ҳадис

694 - وَعَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا: قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «الْحَيَاةُ لَا يَأْتِي إِلَّا بِخَيْرٍ». مُتَّقِقٌ عَلَيْهِ [خ 6117، م 37]

وَفِي رِوَايَةِ لِمُسْلِمٍ: «الْحَيَاةُ خَيْرٌ كُلُّهُ» أَوْ قَالَ: «الْحَيَاةُ كُلُّهُ خَيْرٌ» [37/61]

694. Имрон ибн Ҳусайн розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Ҳаё фақат яхшилиқ олиб келади», дедилар.

Мұттафақұн алайҳ.

Имом Муслимнинг ривоятида: «Ҳаёнинг ҳаммаси яхшилиқ», дейилган.

Шарҳ: Ҳадиснинг тўла шакли қуйидагичадир.

«Абу Қатода айтади: «Қабиладошларимиздан бир неча киши билан Имрон ибн Ҳусайннинг ҳузурида эдик. Орамизда Бушайр ибн Каъб ҳам бор эди. Ўша куни Имрон бизга ҳадис айтиб берди. У: «Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам: «Ҳаёнинг бори - яхшилиқ» [ёки «Ҳаёнинг ҳаммаси яхшилиқ»], деганлар», деди. Шунда Бушайр ибн Каъб: «Биз баъзи китобларда [ёки Ҳикматда]* «Аллоҳ учун сокинлик ва викор ҳам шундан (ҳаёдан), заифлик ҳам шундан», деб ўқиганмиз», деди. Шунда Имроннинг жаҳли чиқди, ҳатто кўзлари ҳам қизариб кетди ва: «Мен сенга Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламдан гапирсам, сен бунга қарши чиқяпсанми?!» деди. Кейин Имрон ҳадисни яна қайтарди. Бушайр ҳам ўз гапини қайтарди. Имроннинг яна жаҳли чиқди. Шунда биз у (Бушайр) ҳақида: «Эй Абу

Нужайд,* у ўзимиздан, ёмон одам эмас», дея бошладик».

* Исломдан аввалги қавмлардан қолган китоблар ва ҳикматли сўзлар назарда тутилмоқда.

* Абу Нужайд - Имрон ибн Хусойн розияллоҳу анҳунинг куняси.

Шарм-ҳаё бандани дунё шармандачилиги ва охират азобидан огоҳ этиб, маъсиятлардан тўсади. Уламолар ҳаёни таърифлаб бундай дейишган: «Ҳаё шундай хулқки, у гўзал амалларни қилишга ва ёмонликларни тарк этишга ундейди».

Умар розияллоҳу анҳу: «Кимнинг ҳаёси оз бўлса, парҳезкорлиги озаяди. Кимнинг парҳезкорлиги оз бўлса, қалби ўлади», деганлар.

Ибн Масъуд розияллоҳу анҳу: «Одамлардан ҳаё қилмаган, Аллоҳ таолодан ҳам ҳаё қилмайди», деганлар.

Ияс ибн Курра раҳматуллоҳи алайҳ: «Умар ибн Абдулазизнинг ҳузурида эдим. Унинг олдида ҳаё зикр қилинди ва одамлар: «Ҳаё диндандир», дедилар. Шунда Умар: «Йўқ! Ҳаё диннинг ҳаммасидир!» деди.

Ҳаёning фойдаларидан:

1. Ҳаё иймон хислатидандир.
2. Ҳаё Ислом гўзаллигидандир.
3. Ҳаё Аллоҳ таолодан хижолат бўлиб маъсиятни тарк қилишдир.
4. Ҳаё Аллоҳ таолога муҳаббат қилиб, тоатга берилишдир.
5. Ҳаё бу дунё ва охират шармандалигидан узоклаштиради.
6. Ҳаё иймон шўъбаларининг аслидир.
7. Ҳаё ўз эгасини виқорли қилади.
8. Ҳаё анбиёлар, сахобалар, тобеъинлар ва авлиёларнинг сифатидир.

9. Ҳаё Аллоҳ таолонинг ва одамларнинг муҳаббатига сазовор қиласи.

Манба: hadis.islom.uz

